

Kohtaamisen keinoin - Varhaisen tunnistamisen ja tuen kehittäminen peruspalveluissa -hankehaku
963/00.01.05.00/2025

Tulevaisuuslautakunta 12.02.2025 § 9

Lisätiedot	vt. hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen päällikkö Leena Suhonen p. 013 330 4295
Päätösehdotus	Strategiajohtaja Pirskanen Ilkka: Tulevaisuuslautakunta päättää hyväksyä Kohtaamisen keinoin – Varhaisen tunnistamisen ja tuen kehittäminen peruspalveluissa -hankehaun.
Päätös	Hyväksyttiin.
Selostus	<p>Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos (THL) on avannut hyvinvointialueille ehkäisevän päihdetyön hankehaun, joka toteutetaan tarjouspyyntökilpailuna. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella valmistellaan tarjouksen jättämistä 26.2.2025 mennessä. Hanke kestää vuoden 2026 loppuun (+ mahdollinen optiovuosi) ja mukaan otetaan kilpailutuksen pohjalta kaksi hyvinvointialuetta. Avustussumma on 90 000 €/vuosi/hyvinvointialue. Kilpailutuksessa korkein tarjottu omarahoitusosuus saa vertailussa eniten pisteitä. Alustavasti on varauduttu 10 %:n omarahoitusosuuteen.</p> <p>Hyvinvointialueiden vastuulla on järjestää alueensa sosiaali- ja terveyspalvelut kuten lait ja asetukset siitä määräävät. Hyvinvointialueen tulee lain mukaan lisäksi vähentää sosiaali- ja terveyspalveluissa ja niiden avulla päihteiden käyttöä ja päihteiden käytöstä ja riippuvuuksista aiheutuvia terveydellisiä, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia haittoja (24.4.2015/523).</p> <p>Kansallisessa palvelureformissa on asetettu tavoitteeksi vahvistaa ennaltaehkäisyä ja parantaa palveluiden saatavuutta ja jatkuvuutta sekä kustannusvaikuttavuutta. Ehkäisevän työn ytimessä on riskitason sekä haitallisen rahapelaamisen ja päihteiden käytön varhainen tunnistaminen ja tuki, haittojen vähentäminen ja riippuvuusongelmien ehkäisy. Ehkäisevä työ vähentää pitkällä aikavälillä sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaiskustannuksia ja vahvistaa yhteiskunnan sosiaalista kestävyyttä. Laadukkaiden varhaisen tunnistamisen ja tuen toimien ja palveluiden kehittämiseen ja juurruttamiseen kannattaa panostaa.</p> <p>Hyvinvointialueellamme on jo olemassa toimintamalli päihteiden ja rahapelaamisen puheeksi ottoon ja varhaiseen tukeen (Ehkäisevän päihdetyön polku) ja sitä on tähän mennessä viety systemaattiseksi osaksi seitsemän palvelualueen toimintaa. Tarve on laajentaa toimintamallin käyttöä Siun soten palveluissa, sillä meillä on näyttöä siitä, että</p>

toimintamallia räätälöimällä kuhunkin palveluun sopivaksi, se juurtuu käyttöön. Palveluista saadun palautteen perusteella EPT-polku on koettu hyväksi tueksi omaan työhön ja osaamisen vahvistamista päihteiden ja pelaamisen puheeksi ottoon tarvitaan perustason palveluissa.

Kehittämishankkeen aikana

- edistetään riski- ja haitallisen pelaamisen ja päihteiden käytön varhaista tunnistamista sekä tukea ja Käypä hoito -suositusten mukaisten mini-interventioiden käyttöä
- lisätään tuen ja hoidon saavutettavuutta
- edistetään kirjaamisen toteutumista palveluissa
- edistetään alueellista tiedontuotantoa rahapelaamisesta ja päihteiden käytöstä sekä tehdyistä toimenpiteistä
- edistetään alueen kyvykkyyttä seurata ja arvioida päihde- ja rahapelihaittoja sekä varhaisen tunnistamisen ja tuen palveluiden vaikutuksia ja vaikuttavuutta
- vahvistetaan sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaisten puheeksi ottamisen ja varhaisen tunnistamisen ja tuen käytäntöjen osaamista.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella kehittämishankkeessa ovat mukana perusterveydenhuolto, ikääntyneiden palvelut ja perhe- ja sosiaalipalvelut. Yhteistyötä tehdään myös ICT-yksikön kanssa.